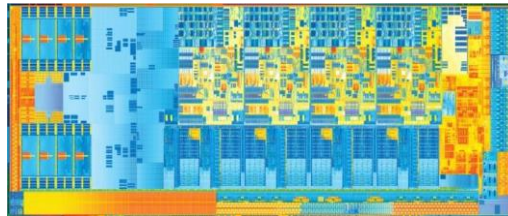

Αρχιτεκτονική Συστημάτων Υπολογιστών

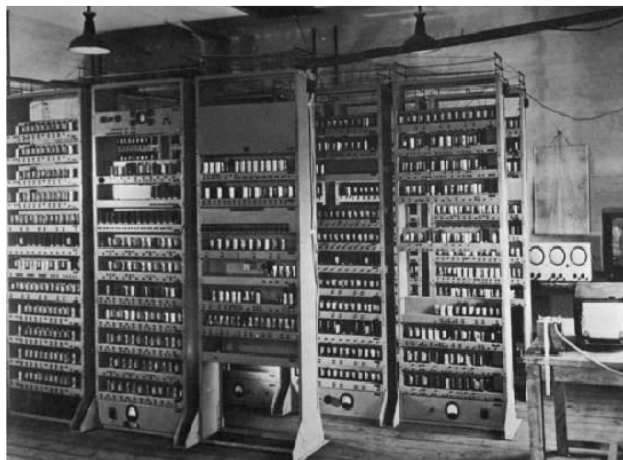
Γιώργος Κορνάρος, Άνοιξη 2023

Ο υπολογιστής
που θα
κατανοεί ο
φοιτητής τον
Ιούνιο

1

Οι Υπολογιστές Τότε...

2

Οι Υπολογιστές Σήμερα...

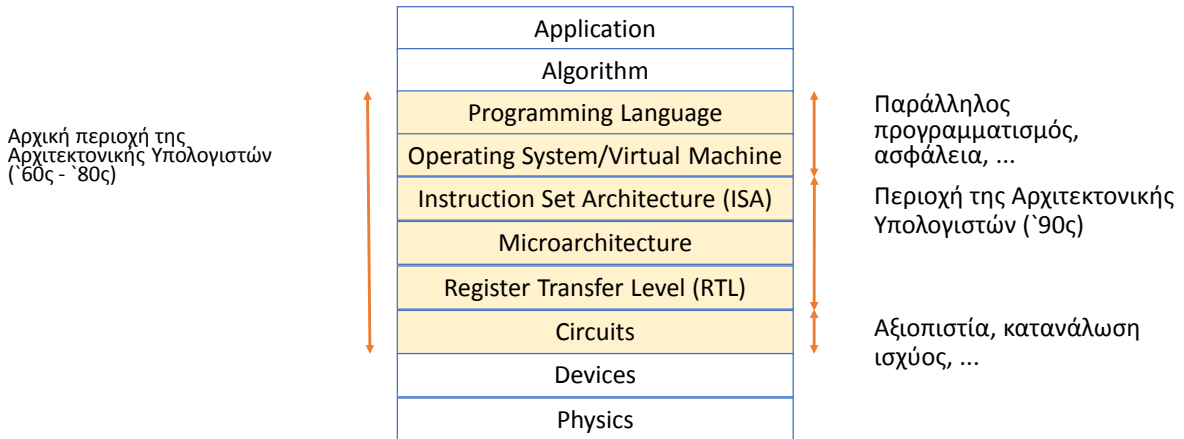
3

Ταξιδεύοντας στο Χρόνο

- Τι κάνουν στην πραγματικότητα οι αρχιτέκτονες υπολογιστών ?
- Παραδείγματα από την ιστορία
 - Οι πρώτες μέρες: ENIAC, EDVAC, and EDSAC
 - Άφιξη των IBM 650 και IBM 360
 - Seymour Cray – CDC 6600, Cray 1
 - Μικροεπεξεργαστές και PCs
 - Πολυπύρηντοι επεξεργαστές (Multicores/Manycores)
 - Κινητά τηλέφωνα
- Επικέντρωση σε ιδέες, μηχανισμούς και αρχές, ειδικά αυτές που έχουν διαχρονικά επηρεάσει την αρχιτεκτονική υπολογιστών

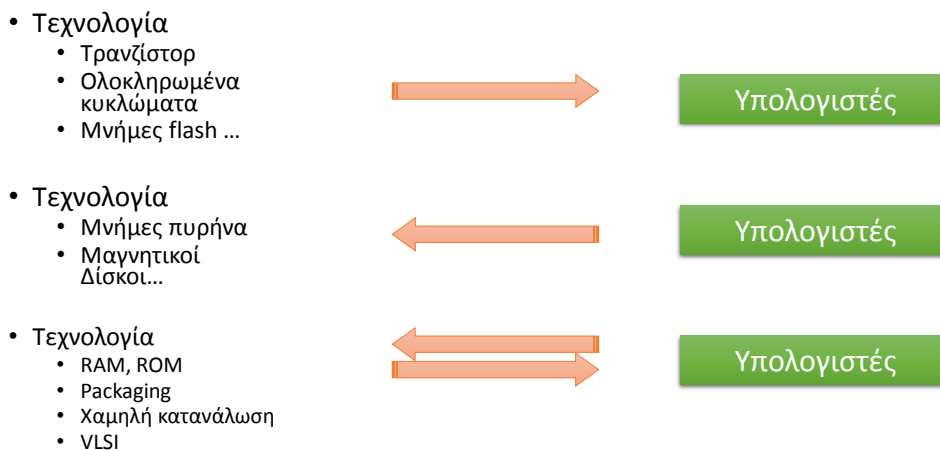
4

Επίπεδα Αφαιρετικότητας

5

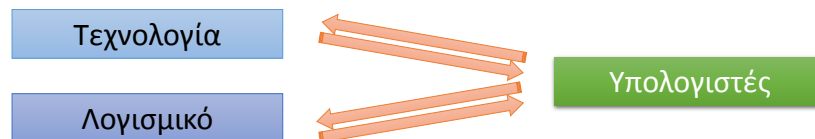
Τεχνολογία στην Εξέλιξη Υπολογιστών

6

Που Είναι το Λογισμικό ?

- Καθώς οι άνθρωποι γράφουν προγράμματα και χρησιμοποιούν υπολογιστές βελτιώνεται η κατανόηση που έχουμε για τον προγραμματισμό και τη συμπεριφορά του λογισμικού
- Το λογισμικό έχει τεράστια επίδραση στην αρχιτεκτονική υπολογιστών – αλλά με αργούς ρυθμούς...
- Οι σύγχρονοι αρχιτέκτονες πρέπει να γνωρίζουν και να κατανοούν τα προβλήματα του λογισμικού και των συμβολομεταφραστών

7

Η Αρχιτεκτονική είναι Σχεδίαση λαμβάνοντας υπόψιν Περιορισμούς

- Σημαντικοί παράγοντες:
 - Απόδοση του συνολικού συστήματος για συγκεκριμένες εφαρμογές
 - Μέση περίπτωση και χειρότερη περίπτωση
 - Κόστος κατασκευής chip και συστημάτων υποστήριξης
 - Απαιτούμενη ισχύς για την λειτουργία του συστήματος
 - Μέγιστη ισχύς και ισχύς ανά (μικρο-)λειτουργία
 - Αξιοπιστία του συστήματος
 - Κόστος σχεδίασης (μηχανικοί, υπολογιστές, εργαλεία CAD)
 - Κόστος ανάπτυξης εφαρμογών και λογισμικού συστήματος
- Οι επιλογές αρχιτεκτονικής διαφοροποιούνται σημαντικά σε συνάρτηση με το ισοζύγιο αυτών των παραγόντων στο πέρασμα του χρόνου

8

Οι Υπολογιστές το '50...

- Ακριβό hardware
- Ο χώρος αποθήκευσης ήταν μικρός (1000 λέξεις)
- Ο χρόνος προσπέλασης της μνήμης ήταν 10 έως 50 φορές μικρότερος από τον κύκλο ρολογιού του επεξεργαστή
- Το βάρος στη σχεδίαση ήταν πολύπλοκα κυκλώματα για την εκτέλεση των εντολών, όχι η ταχύτητα αποκωδικοποίησης ή άλλης λειτουργίας
- Η οπτική του προγραμματιστή για τον υπολογιστή ήταν στενά συνδεδεμένη με το hardware

Τα Πρώιμα Σετ Εντολών – Accumulator-based

LOAD	x	$AC \leftarrow M[x]$
STORE	x	$M[x] \leftarrow (AC)$
ADD	x	$AC \leftarrow (AC) + M[x]$
SUB	x	
MUL	x	Involves a quotient register
DIV	x	
SHIFT LEFT		$AC \leftarrow 2 \leftarrow (AC)$
SHIFT RIGHT		
JUMP	x	$PC \leftarrow x$
JGE	x	if $(AC) \geq 0$ then $PC \leftarrow x$
LOAD ADR	x	$AC \leftarrow \text{Extract address field}(M[x])$
STORE ADR	x	

- Προγράμματα
~ 20-30
εντολών

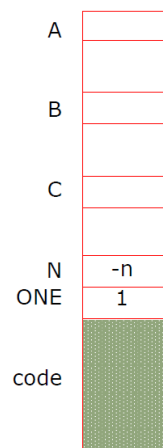
Οι καταχωρητές ήταν ακριβοί !!

11

Προγραμματισμός: η Μηχανή του ενός Συσσωρευτή

$$C_i \leftarrow A_i + B_i, 1 \leq i \leq n$$

LOOP	LOAD	N
	JGE	DONE
	ADD	ONE
	STORE	N
F1	LOAD	A
F2	ADD	B
F3	STORE	C
	JUMP	LOOP
DONE	HLT	

Πρόβλημα: πως να αλλαχθούν οι διευθύνσεις των A, B, C κατά την εκτέλεση?

12

Αυτο-Τροποποιούμενος Κώδικας

Τροποποίηση του προγράμματος για την επόμενη επανάληψη

LOOP	LOAD	N
	JGE	DONE
	ADD	ONE
	STORE	N
F1	LOAD	A
F2	ADD	B
F3	STORE	C
	LOAD ADR	F1
	ADD	ONE
	STORE ADR	F1
	LOAD ADR	F2
	ADD	ONE
	STORE ADR	F2
	LOAD ADR	F3
	ADD	ONE
	STORE ADR	F3
	JUMP	LOOP
DONE	HLT	

$$C_i \leftarrow A_i + B_i, 1 \leq i \leq n$$

Κάθε επανάληψη περιλαμβάνει:

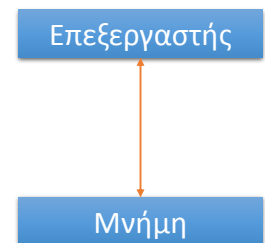
	Σύνολο	Διαχείριση Μνήμης
Προσκόμιση εντολών	17	14
Προσκόμιση τελεστών	10	8
Αποθήκευση	5	4

Οι περισσότερες εντολές του προγράμματος είναι για την διαχείριση μνήμης (μεταβλητών)

13

Bottleneck Επεξεργαστή-Μνήμης

- Δυνατότητα indexing
 - Στόχος η μείωση των εντολών διαχείρισης μνήμης
- Γρήγορη τοπική μνήμη μέσα στον επεξεργαστή
 - 8-16 καταχωρητές αντί ενός συσσωρευτή
 - Στόχος η μείωση του αριθμού των load/stores
- Πολύπλοκες εντολές
 - Στόχος η μείωση του αριθμού προσκόμισης εντολών
- Μικρότερες εντολές
 - Bit διεύθυνσης εσωτερικά στην εντολή για τους τελεστές
 - Στόχος η μείωση του κόστους προσκόμισης εντολών

14

Εξέλιξη των Modes Διευθυνσιοδότησης

- Απλός συσσωρευτής, απόλυτη διεύθυνση
 - LOAD X
 - Απλός συσσωρευτής, καταχωρητές index
 - LOAD X, IX
 - Έμμεση διεύθυνση
 - LOAD (X)
 - Πολλαπλοί συσσωρευτές, καταχωρητές index, έμμεση διευθυνσιοδότηση
 - LOAD R, IX, X
 - LOAD R, IX, (X)
 - Έμμεση μέσω καταχωρητών
 - LOAD Ri, (Rj)
- ή $R \leftarrow M[M[x] + (IX)]$
 $R \leftarrow M[M[x + (IX)]]$

17

Ποικιλία Τρόπων Διευθυνσιοδότησης/Formats

- 3 διευθύνσεις ανά εντολή: δύο τελεστές ορίσματα και ένα αποτέλεσμα

(Reg op Reg) to Reg $RI \leftarrow (RJ) \text{ op } (RK)$
 (Reg op Mem) to Reg $RI \leftarrow (RJ) \text{ op } M[x]$

- 2 διευθύνσεις ανά εντολή: ο προορισμός/αποτέλεσμα είναι το ίδιο με ένα από όρισμα

(Reg op Reg) to Reg $RI \leftarrow (RI) \text{ op } (RJ)$
 (Reg op Mem) to Reg $RI \leftarrow (RI) \text{ op } M[x]$

18

Σετ Εντολών στο Παρελθόν....

- Μεγάλη ποικιλία σετ εντολών, εξαρτώμενα από συνιστώσες υλοποίησης
- Η άποψη του προγραμματιστή ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με την υλοποίηση σε hardware